

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Факультет іноземних мов
Факультет іноземної філології
Історичний факультет

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

*Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2019 р.*

Харків – 2019

ЗМІСТ ТА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ОБДАРОВАНІСТЬ В НАУКОВИХ ПРАЦЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАКОРДОННИХ ВЧЕНИХ

*Науменко Станіслав Сергійович, викладач кафедри східних мов
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди*

Стрімкий розвиток новітніх технологій, прискорені темпи розвитку соціально-політичних та економічних відносин, науково-технічна революція стали характерними ознаками нашого часу. Відповідно до нагальних проблем суспільства зростає потреба не тільки в освічених, професійно підготовлених спеціалістах, але насамперед в спеціалістах, які можуть використовувати творчу складову в своїй роботі, нестандартний, креативний підхід до вирішення поточних питань. Зазначена соціальна потреба в свою чергу означає необхідність розвитку обдарованості майбутнього фахівця ще на етапі отримання освіти.

Однією з центральних проблем у вирішенні визначеної задачі є виявлення змісту та сутності поняття обдарованість. У сучасній педагогічній думці виявлення змісту та сутності поняття обдарованості пройшло значний шлях. Серед науковців, що безпосередньо займалися визначенням питань, можна перш за все назвати Дж. Рензуллі, П.Торренс, Ф. Монкс, Д.Фельдхюсен та інші. Серед вітчизняних дослідників значний внесок зробили В. Штерн, О. Матюшенко, В. Моляко, О. Кульчицька, О. Музика та ряд інших.

Психологічні аспекти обдарованості одним з першим виділив німецький психолог В. Штерн. У своїх роботах він чітко відокремлює поняття обдарованість, талант та геніальність. На його думку, обдарованість особистості полягає насамперед в здібності індивіда свідомо спрямовувати своє мислення на вирішення нових вимог, здібність психологічного пристосування до нових завдань та умов життя. Не зважаючи на те, що Штерну не вдалось повноцінно виділити та розглянути поняття обдарованість, саме його роботи стали необхідною передумовою для розвитку подальших наукових досліджень, присвячених вивченню зазначеної проблеми. [1].

Американський психолог Дж. Рензуллі першим серед науковців сформулював та визначив педагогічні та психологічні аспекти обдарованості особистості. На його думку обдарованість виникає виключно як результат поєднання трьох характеристик особистості, зокрема інтелектуальних здібностей, що перевищують середній рівень, творчого підходу, або креативності та наполегливості, або мотивації. Всі три чинники на думку дослідника є рівноцінними при визначенні рівня творчості особистості, причому наявність лише двох з них ще не є характеристикою творчої людини, а лише ознакою, що особистість має передумови для формування творчих здібностей. Таким чином, на думку

дослідника, обдарованість є комплексним поняттям, складові елементи якого є невід'ємними.

Схожої точки зору дотримується інший американський вчений П.Торренс. За визначенням вченого, обдарованість також є комплексним поняттям, що складається з декількох однаково важливих складових частин. Серед них дослідник визначає насамперед творчі здібності, зокрема гнучкість та оригінальність, відповідні вміння та навички, мотивацію, а також інтелектуальні здібності, що перевищують середньостатистичний рівень. Практично обдарованість визначається саме як поєднання зазначених складових чинників.

На думку інших дослідників, таких як Р. Стернберг, обдарованість особистості виникає головним чином в контексті розвитку особистості в системі „людина-середовище”. Таким чином, фактично обдарованість дорослої людини безпосередньо пов'язана з досвідом раннього дитинства, а власне сама концепція обдарованості означає поступово виникаючі характерні властивості людини. Саме поняття «обдарованість» дослідник визначає як поєднання мудрості, інтелекту та творчості. Відповідно до цього він спирається на головну тезу, що протягом свого життя особистість потребує розвитку творчих здібностей, набуття творчих умінь та навичок для створення оригінальних, нових ідей та підходів, їх оцінювання, та подальшої практичної реалізації безпосередньо у повсякденній діяльності [3].

С. Марланд вважає, що обдарованість виявляється в юному віці та визначає її як демонстрацію неординарних здібностей та спроможності безпосередньо досягати значних практичних результатів. На думку вченого, обдарованість необхідно класифікувати за декількома напрямками, такими як загальноінтелектуальні, лідерські, академічні, мистецькі (візуальні або артистичні), психомоторні здібності. [2].

Підсумовуючи погляди вітчизняних і закордонних дослідників, доцільно спробувати сформулювати поняття обдарованість наступним чином. Отже, обдарованість, це насамперед комплексне поєднання гнучких, високого рівня інтелектуальних та творчих здібностей, формування яких відбувається безпосередньо під час повсякденної діяльності з обов'язково притаманним цьому процесу позитивним емоційним фоном.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Штерн В. Одаренность детей и подростков и методы ее исследования / В. Штерн; [пер. с нем.]. – К.: Книгоспілка, 1926. – 409 с.
2. Marland S. P. Education of the Gifted and Talented. Volume I : Report to the Congress of the United States by the U.S. Commissioner of Education / Sidney P. Marland. – Washington : U.S. Government Printing Office, 1972. – P. 127.
3. Sternberg R. J. The WICS model of giftedness. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (ed.), Conceptions of giftedness, (2nd ed., 327–243), NY : Cambridge University Press, 2005.